

Justitiedepartementet

2023-02-16

ju.remissvar@regeringskansliet.se
kopia till: ju.L2@regeringskansliet.se

MB
my.bergdahl@teknikforetagen.se
08-782 08 61

Teknikföretagens remissyttrande avseende Europeiska kommissionens förslag till nytt direktiv om produktansvar och direktiv om skadeståndsansvar gällande artificiell intelligens, Ju2022/03499

Teknikföretagen är en bransch- och arbetsgivarorganisation som företräder svensk industri. Tillsammans står våra 4 300 medlemsföretag för en tredjedel av Sveriges export. Gemensamt för våra medlemsföretag är att de utvecklar varor och tjänster i världsklass och att nästan all försäljning sker i global konkurrens. De nu föreslagna direktiven berör flertalet av våra medlemsföretag varför vi ser det som angeläget att bidra med våra synpunkter inför det fortsatta arbetet med förslagen.

Nytt direktiv om produktansvar, PLD

Ställningstagande

Inledningsvis vill vi framhålla att vi anser att det nuvarande produktansvarsdirektivet har tjänat oss väl och att det är ett regelverk med god balans mellan konsumenters skyddsintresse och företags produktansvar. Vi ser inga uppenbara behov av att uppdatera reglerna. Skulle det ändå göras bör kärnan i det befintliga direktivet behållas. Vi anser därför att möjligheterna att ange högsta och lägsta ersättningsbelopp behöver behållas eftersom ett borttagande av dessa, tillsammans med övriga ändringar som föreslås, rubbar balansen på ett avgörande – och dessutom omotiverat – sätt.

I likhet med vår europeiska branschorganisation Orgalim, välkomnar dock Teknikföretagen förslaget att harmonisera reglerna (art 3) för att på så sätt underlätta och stärka den fria rörligheten på den inre marknaden. En harmoniserad lagstiftning bland medlemsstaterna är till nytta för såväl europeiska användare som producenter.

I övrigt vill Teknikföretagen framföra följande synpunkter på förslaget.

Artikel 4 Definitioner

(2) produkt

Teknikföretagen är av uppfattningen att *standalone software* (svenska

översättningen: programvara som en självständig produkt) inte bör omfattas av definitionen. I de allra flesta fall kan programvara bara orsaka skada när de är installerade i en fysisk produkt och en sådan skada täcks redan av PLD. En programvara kan dessutom oftast användas på ett närmast obegränsat antal sätt och funktionaliteten/upplevelsen av programvaran är i hög grad beroende av användaren, miljön och kontexten den opererar i. Strikt ansvar enligt PLD kan därför inte anses proportionerligt eller relevant för dessa.

(6) skada

Teknikföretagen anser inte att definitionen bör utökas med *medicinskt erkända skador på psykisk hälsa* då detta i sig inte definierats närmare. Vi ser också stora svårigheter med hur tillverkare ska kunna testa om, och i så fall hur, deras fysiska produkter påverkar psykisk hälsa. Enligt vår bedömning är sannolikheten för att den psykiska hälsan påverkas av en enskild produkt oerhört låg. Istället beror sådan påverkan mer sannolikt på en komplex kombination av olika faktorer, inklusive sociala sådana.

Teknikföretagen anser inte heller att *förlust eller förvanskning av data* bör omfattas då detta PLD inte omfattar *följdeffekt*er av en skada, vilket dessa utgör.

Art 6 Säkerhetsbrister

Förslaget introducerar en bred, och vag, definition av begreppet säkerhetsbrister, vilket leder till stor osäkerhet för tillverkarna. Enligt artikel 6 ska bedömningen baseras på *den säkerhet som allmänheten har rätt att vänta sig med hänsyn till alla omständigheter*. I artikeln anges sedan ett antal omständigheter som kan beaktas. Bland dessa finns bl.a. omständigheter som *d) Påverkan på produkten av andra produkter som rimligen kan förväntas bli använda tillsammans med produkten* och *f) Produktsäkerhetskrav, inbegripet cybersäkerhetskrav av betydelse för säkerheten*.

Teknikföretagen anser att artikeln behöver förtydligas. Ett sätt att göra detta skulle kunna vara att stryka paragraf d) och skriva om f) så att det tydliggörs att produkten kan anses ha säkerhetsbrister *om den inte uppfyller relevanta och specifika cybersäkerhetskrav som angetts i nationell eller EU lagstiftning* (t.ex. den kommande cyberresiliens akten).

Art 7 Ansvar för produkter med säkerhetsbrist

Teknikföretagen har inga andra invändningar mot förslaget än att *leverantörer av distributionstjänster* ska behandlas på samma sätt som *distributörer*. Vi anser därför att paragraf 3 bör strykas och paragraf 5 utökas till att också omfatta leverantörer av distributionstjänster.

Art 8 Utlämnande av bevis

Teknikföretagen vill flagga för att det finns viss oro över hur denna artikel närmare ska förstås, och också, i en framtid, är tänkt att tillämpas då den kan uppfattas som att den går utöver dagens regler för editionsplikt. En utveckling mot de amerikanska discoveryreglerna kan inte stödjas då sådana skulle leda till stora svårigheter, inte minst för små och medelstora företag och det dessutom är ett institut byggt på common law och därmed inte anpassat för det svenska och europeiska rättssystemet. Det är viktigt att upprätthålla kravet på *relevans* och *identifierbarhet*. Generellt är Teknikföretagens inställning att det saknas skäl att ändra den struktur och systematik som finns i dagens PLD-ärenden.

Art 9 Bevisbörda

En ändring av bevisbördan på sätt som föreslås är ett tydligt exempel på att balansen i regelverket rubbas. Även om förslaget inte innebär införandet av en ren omvänd bevisbörda så ger bestämmelsens paragraf 4 oss skäl att befara att effekten kommer att bli att omvänd bevisbörda införs de facto. Därför instämmer vi i Orgalims bedömning att *den motbevisbara bevisbördan* i paragraf 4 bör begränsas till att omfatta till väl definierade specifika områden i stället för att som i förslaget omfatta alla produkter av *teknisk eller vetenskaplig komplexitet*.

Art 10 Frihet från ansvar

Enligt artikeln definieras under vilka omständigheter en tillverkare kan frias från ansvar, men en utgångspunkt måste vara att en tillverkare endast kan hållas ansvarig för något som denne kan kontrollera. I detta avseende är förslaget, läst i kombination med skältexterna 15 och 37, problematiskt. Vid en sådan läsning framgår det nämligen att en tillverkare ska anses ha kontroll över en programvaru-uppdatering när denne "rekommenderar" en sådan. Vår uppfattning är att programvara, inklusive uppdatering av sådan, bara kan anses vara under tillverkarens kontroll när den tillhandahålls av tillverkaren själv eller när tillverkaren explicit auktoriserar en specifik version av en mjukvara i en tjänst eller produkt.

Direktiv om skadeståndsansvar gällande artificiell intelligens, AILD

Ställningstagande

Teknikföretagen är inte emot förslaget om att ha en särskild lagstiftning som reglerar ansvaret för AI. Det är dock bekymmersamt att AILD presenteras innan förhandlingarna i AI-förordningen slutförts och det slutliga omfånget med nivåer och regler fastställts. AILD behöver koordineras med AI-förordningen så att säkerhetsnivåer och definitioner stämmer överens. AI-akten måste således färdigställas innan AILD kan diskuteras i rådet och Europaparlamentet.

Vad som anförts ovan avseende PLD är i tillämpliga delar relevant även för AILD.

Teknikföretagen ansluter sig i övrigt till Svenskt Näringslivs yttrande kring förslaget.

--

För Teknikföretagen,

Maria Rosendahl
Näringspolitisk chef

My Bergdahl
Näringspolitisk expert